

Sannebygden

Gränsen mellan Krokstad och Sanne går vid älven vid Näbban/Heden och Sjöbovik mot Krokstad. På andra sidan sjön är Bodilseröd som ligger i Krokstad.

Sanne församling är en av de minsta församlingar i Bohuslän, både till ytan och folkmängd.

På 1870-talet bodde 1293 personer i Sanne. Tills 1953 var vi egen kommun, så blev vi Sörbygden kommun där Krokstad, Hede och Sanne ingår. 1973 blev vi Munkedals Kommun och där är vi nu. Då bodde 317 personer i Sanne. Nu bor ca 280 personer här.

Sannes areal är ca 46 kvadratkilometer, ca 1 mil lång, vi har 13 st. sjöar, Frustugetjärnet, Gäddetjärnet, Husetjärnet, Hästskotjärn, Lommetjärnet, Mase-Jonstjärnet, Motjärnet, Rankebönstjärnet, Värängetjärnet, Mansvattnet, Mörtevattnet, Lersjön och Sannesjön.

år 1974 då det gjordes torp och backstugeinvånare. Fanns 200 torp i Sanne, som mer eller mindre beboddes av torpare under kortare tider, dessa torpare flyttade med sin familj med jämna mellanrum från torp till torp oavsett sockengränser och tjänade sitt levebröd genom dagsverken hos någon husbonde.

Kraftaktiebolag

Man fick teckna aktiebrev i Sanne kraftaktiebolag för 100 kr
Bolaget skall inköpa något vattenfall för att tillhandha elektrisk energi.
Listor med försöksteckning av aktier sändes omkring i Sanne. För kraftbolagets räkning inköptes fallet, kvarnen och sågen vid Strömmen, samt ett markområde på Hultane och Strömmen, båda sidor om älven, detta inträffade runt 1920, drömmarna krossades rätt snart av den

krassa verkligheten och aktieägarna fick se sina aktier totalt värdelösa, materialet och anläggningskostnaden blev mer än vad det kraftverket fått in och dessutom var vattentillgången för liten och ojämn, Kvarnen och sågen måste långa perioder stå stilla på grund av vattenbrist. 1923 kom strömmen från ED till Sanne därefter till Hedekas.



Vägbyggen

På 1880-talet byggdes vägen genom Sanne och denna ledde ända till Färgelanda. Vägarna sköttes av bönderna fram till 1920-talet då det togs över av myndighet.

1921 tröttnade Sanne folket på den gamla vägen över Sanne kyrka, som var backig och smal. Så det beslutades att bygga ny väg.

Arvid Åman från Dals Ed fick jobbet. Priset på väg och brobygge skulle uppgå till 116 000 kr. Bygdens folk + rallare strömmade till från när och fjärran för att vara med. Man fick 75 öre timmen, de jobbade 10 timmar om dagen. Dagslönen blev alltså 7.50 kr. Jobbet tog 5 år.

Bron vid Vassbotten byggdes 1923

Nya vägen längst med Sannesjön påbörjades, från Vassbotten till Kåtebol, och stod färdig i mitten på 1920-talet. Den drogs tätt utmed södra Sannesjön och är till stor del insprängd i berget, den var mycket smal och krokig, men inga backar. Från Vassbotten till Hässlebräcke breddades vägen 1923-1933



Reparation av gamla bron vid Björkebräcka Sanne år 1925. Från vänster: Birger Åman, vägbyggare Arvid Åman, Bartold Åman, Bertil Jacobsson, Stenarsbyn samt Gustav Johansson, Häbol.

Björkebräcke



Bron vid Vassbotten

Taxi och skolbuss

Ca 1931-1932 började handlare Oskar Olsson i Kåtebol köra personbilstrafik, som fortsatte fram till krigsutbrottet då Evert Johansson Kåtebol övertog körningen. Omkring 1945-1947 körde 2 perser från Högsäter, därefter tog Sven Andersson Pjexeröd över taxirörelsen, han körde även skoltaxi därefter 1964 övertog Uno och Brita Andreasson rörelsen, de köpte in en liten buss till skolskjuts

1947 började Ingvar Grund Kåtebol köra buss 2 gånger i veckan från Kåtebol –Hedekas –Färgelanda och därifrån kunde man komma uppåt Färgelanda Dalsland och Lelången till Uddevalla

Sanne kyrka



Den äldsta anteckningen om Sanne kyrka är från 1391 Sandarudz Kirkia. Den nuvarande kyrkan påbörjades 1945 och invigdes den 19 sep. 1847 tornet blev färdigt 1850. Sockenborna fick ombesörja alla transporter och framforsning av sten och andra byggmaterial. Alltså fick dom skänka både stockar och trävirke. Dagverken och hästar fick bönderna hålla med beroende på gårdens storlek. Dom som inte hade skog fick göra

desto mer dagsverk, bönder, torpare, backstugesittare och soldater skulle också göra sitt.

Det var svarta klänningar vid konfirmation till 1966 i Sanne kyrka



Konfirmation 1962: Bertil Magnusson, Ann-Marie Andersson, Sune Sandblom, Birgitta Hilmerström, Roland Svensson, Kyrkoherde Viktor Redin, Lars-Ove Sandberg, Gunilla Jacobsson, Klas-Göran Andersson och Berit Andersson

Ca 250 meter NÖ om kyrkan finns en kolerakyrkogård och för 40-50 år sedan syntes gravarna tydligt. 1834 kom koleran till Sverige, det var en allvarlig tarmsjukdom som leder till mycket stora diarréer och svår uttorkning, då var det stort antal som dog. Smittspridningen sker vid vatten som förorenats med avloppsvatten. Smittspridningen har också förekommit från dåligt kokta skaldjur och fisk.

Telefon

Från ett protokoll från 1 feb. 1910 står att en telefonförbindelse skall anordnats mellan Sandåker eller Solbacken i Krokstads socken och 2 i Sanne en i Bergeröd och en i Kåtebol snarast. Det fanns 3 abonnenter, handlare och pastorsexpeditionen i början. Så sent som 1938 fanns det bara 15-16 abonnenter i Södra Sanne.

Växelstationen var inkopplad hos Olga Magnusson i hennes villa i Björkebo, vid gränsen mellan gårdarna Ed och Stuveröd.

Vid starten anmälde sig 11 abonnenter, årsavgiften var 25 kr per år, man belade kvartalsvis 6.25 kr. de pengarna fick föreståndarinnan och

utgjorde hennes lön. Det var öppet för att ringa från 8.00-20.00 vardagar och helg 8.00-9.00, 13.00-16.00 och 18.00-20.00.

1 januari 1947 övertog televerket stationen samt avlönade föreståndarinnan. Nu blev öppentiderna lite längre vardagar från 7.00-21.00 och helger 8.00-10.00, 13.00-16.00 samt 18.00-20.00

I Björkebo fanns det växel för Södra Sanne fram till 30 november 1960.

Vid automatkopplingen 1960 var det 44 abonnenter. 1980 fanns det 60 st

Kvarnar

Det fanns många kvarnar och vattenfall i Sanne, Dammen, Mellanfallet och Brobacken,

Bäcken från Tisätersjön till Sannesjön. Fallet vid Stampen nära Sälekas i Bjönebön användes på 1800-talet för drift av klädstamp och färgeri.

Fallet vid Uletjärnet (Frustugetjärnet) Sågekas en vattendriven såg har säkerligen funnits vid fallet. Dammen där det var en kvarn. Mellanfallet vattendriven kvarn och kanske även en kvarn. I Brobacken var det i början 1800-talet både såg och kvarn.

I Ryrsbäcken fanns i mitten av 1700-talet en kvarn, även vid lövås på gränsen mellan Färgelanda och Sanne låg det en kvarn.

Vid Stuveröd fanns det en Vattendrivna kvarnar och såg.

Mellan Strandsjön och Lersjön Björnåsen och Skruckan låg på 1700-talen en kvarn

Under 1867-68 rådde missväxt i Sanne och i hela landet pga. stark torka. Emigrationen till Norge och Amerika tog fart under andra delen av 1800-talet och de första decennierna av 1900-talet då ca 200-300 personer flyttade från Sanne. Sanne kom att domineras av Schartauismen där musik, dans, vissla, spela kort och klä sej i glada färger var svåra synder därför försvann folkdräkten ur bygden.

Skolor i Sanne

När folkskolestadgan kom 1842 var det många bönder som vägrade släppa iväg sina barn till skolan,(detta gällde inte de mer besuttna böndernas barn,), de skulle arbeta. Många barn var inte läskunniga så prästen vägrade att konfirmera många.

16 juni 1953 beslutades uppföra ett nytt skolhus i Kåtebol för en kostnad av 282 000 det stod klart aug 1954 då det var matsal med lagad mat.

Gamla folkskolan i Sanne, en på Ed och en i Kåtebol, byggdes av samma ritning färdiga 1877. Den 16 juni 1953 beslutades uppföra ett nytt skolhus i Kåtebol för en kostnad av 282 000. Det stod klart aug 1954 och då var det matsal med lagad mat. Då var det klasserna 3-7. Skolan stängdes juni 1966. Den var i bruk i 12 år. Sedan blev det flytt till Hedekas skola. Sanne Ed stängdes 1954, Kåtebol småskola 1964



Eds småskola



Kåtebols småskola



Kåtebols folkskola



Kåtebols nya skola



Klass 1-2 gick ner och åt i matsalen på den nya skolan 1954, ca 300 meter

Fröken Astrid Andreasson

Bakre raden: Klas-Göran Andersson, Sune Sandblom, Roland Svensson,
Lars-Ove Sandberg, Mats Johansson.

Anita Karlsson, Gunilla Jacobsson, Berit Andersson bakom Birgitta Hilmerström och
Ann-Maria Andersson



Folkskollärare Harald Magnusson och klass 3-4 i Kåtebols skola



Lärare i Kåtebols skola 1961
 Britt Wallén, Hulda Johansson och Barbro Lindqvist
 Sittande Harald Magnusson

Affärer i Sanne

Affären i Bergeröd byggdes 1898 och ägdes av sömmerskan Elisabet (Betty) Andreasdotter född 1859 och maken Hans Edvin Olausson född 1864 de startade även en filial i Bråröd i Krokstad där Bettys bror Carl Otto Svahn var föreståndare, tyvärr så dog Edvin i polio endast 45 år, på grund av intriger utifrån tvingades man lägga ner filialen. Betty blev då änka med 8 barn och dessutom affären att sköta, när sonen Gunnar blev lite äldre så hjälpte han till. Han förde bokföringen och andra kontorsgöromål. även när Ivar tog över Mot slutet av 1920-talet tog andra sonen Ivar över, då var Betty nästan 70 år. han var gift med Adelina Jansson från Sandviken i Färgelanda, även Ivar dog ung så då fick Adelina ensam sköta affären men Gunnars hjälp. Hon dog 1983. Dottern Brita och mågen John Johansson Botten övertog affären. John körde även lastbil så det var Brita som skötte affären för det mesta. John dog 1970, därefter skötte Brita affären ensam det sista hjälpte hennes sambo Ernst Gunberg till, Brita dog i juni 1997 dog då affären stängdes i maj 1997

Kåtebols affär startas troligen på 1884 nere vid Sannesjön. Av Johannes Jacobsson, han drev den fram till 1897, då han flyttade till Göteborg bytte namn och startade Sandens fruktinport.

1897-1904 drev affären av A. Lundberg. 1904-1919 drevs den av Verner Olsson. 1908 flyttades affären upp till den nya vägen 1919 - 1931 C:O. Johansson. 1931- 1947 Oscar Olsson och Oskar Johansson. 1947 övertog Evert Byding affären tillsammans med frun Vera och senare även dottern Yvonne. Kåtebols affär stängdes sommaren 1994

Före 1920 talet då bilarna började komma fick handlarna få hjälp av bönder som fick hämta varor antingen i Munkedal Ed eller Färgelanda. Ibland var det även dom som gick till fots för att hämta varor. Taxan var 1910-1820 1 öre per kilo för dessa körslor för det mesta blev det inte några pengar i portmonnän, utan man betalade av skulder i affären.

Även i Pjäxeröd var det affär fram till 1980-talet



Kåtebols gamla affär



Kåtebols nyare affären



Evert Byding i sin affär

Posten i Sanne

Sanne fick poststation 1 juni 1884 i affären Kåtebol och fick namnet Sanne och så fick man lantbrevbäringslinje från Hedekas till Kåtebol 2 gånger i veckan.

Ändrades 1889 till 3 veckoturer och förlängd linje till Pjexeröd Hedekas. I april 1898 utökades till 4 postturer i veckan. Den 1 januari 1891 ändrades namnet till Kåtebol. Dessutom den 25 mars 1910 i protokoll erhålla poststation och köppost i Kåtebol hos handlanden C.O. Johansson,

I mars 1911 lades poststationen ner eftersom det inte fanns någon lämplig poststationsföreståndare. Det hade varit klagomål. Den 1 oktober 1919 återuppstod poststationen i Sanne då det fick behålla namnet Kåtebol fram till 14 maj 1939. Därefter fick det heta Norra Sanne till nedläggningen 1 oktober 1970.

Ålderdomshemmet och kommunhuset i Sanne



Begravning i Sanne kyrka.

Bakom syns Ålderdomshemmet och kommunhuset i Sanne, byggt omkring 1908

Ålderdomshuset var i bruk till 1957, då Hedekas hade byggt ett nytt Ålderdomshem så de boende fick flytta dit.

Prästfrun Tekla Johansson köpte Sannes ålderdomshem.

Före hon var gift med komministern Gustav Johansson hade hon varit föreståndare på hemmet, under två perioder, 1929-1935 och 1939-1945. Efter makens död 1961 flyttade Tekla till ålderdomshemmet och hade privat inackordering i ca 2 år.

Det var kommunhus fram till 1953 då kommunerna gick ihop och blev Sörbygden. Men konfirmationsundervisning fortskred till 1982.

Även vallokan var på övervåningen, man fick gå upp för en brant trappa,

slutade 1982, därefter var det vallokal i prästgården, och därefter till Hedekas skola.

Kommunhus var det till 1953, då gick det över till kommunhuset i Hedekas

Huset nermonterades och sattes upp i Viksängen i närheten av Öxnered.



Ulkeröds gård



Johan



Lars



Sven

Bröderna Ottosson dominerade socknens kommunliv.

Johan, han var kommunordförande, vice ordförande i fattigvårdsstyrelsen, var med i hälsovårdsnämnden, kommunalstämman och bostadsnämnden

Ransoneringskort fick man hämta på Ulkeröd.

Lars var kontrollassistent i yngre dar och lade därmed mycket arbete med att hos allmänheten få till stånd en rationellare djurhållning och

härmed ökad lönsamhet. I krigsåren 1939-1950 var han ordförande i Sanne kristidsnämnd samt överblockledare och följaktligen hade ansvar för utdelning av alla ransoneringskort, samt i övrigt för tillämpning av hela den snårskog av kristidsförordningar med åtföljande beslag, ransoneringar, licenser och alla otrevligheter som drabbade inte minst jordbruksbefolkningen under denna tid. Kyrkvård i Sanne kyrka.

Sven var finsnickare, han gjorde ett bord med utsökta sniderier och så konstfärdigt hopkommet att det vann första pris på en utställning i Götaborg. Han hade även gjort så gott som alla möblerna i hemmet på Ulkeröd. Han gjorde även redskap, verktyg, tavlor samt många av hushållets bruksvaror

I slutet av 1990-talet plockades huset ner och flyttades till Viksängen i närheten av Öxnered



Sanne prästgård

Även andra personer var aktiva i Sanne kommun och senare i Sörbygdens kommun.

Bertil Jacobsson Strenarsbön, ledamot i kommunfullmäktige och brandstolsstyrelsen,

Emil Haglund Åsneröd, ledamot i kommunfullmäktige, -taxeringsnämnden, v. ordförande i Fp lokalavdelning och ordförande i Sanne hushållsgille.

Verner Gustavsson Lersäter, ledamot i byggnadsnämnden och pensionsnämnden.

Hilding Gustavsson Kåtebol, ledamot i hälsonämnden, kristids och taxeringsnämnden.

Tekla Johansson Prästbol, ledamot i fattigvårdsstyrelsen.

Gustav Johansson Prästgården ledamot i barnavårdsnämnden.

Birger Johansson Kåtebol Ledamot i folkskolestyrelsen, taxeringsnämnden, familjebidrag snämnden och fattigvårdsnämnden.

Hanna Johansson Kåtebol ordförande i Röda korsets lokalkrets.

Albert Andersson Bergeröd ledamot i folkskolestyrelsen.

Jacob Karlsson Ed ledamot i kommunfullmäktige, lönenämnden kommunens arbetsledare, barnavård, hästuthyrare, taxeringsnämnden, fattigvården, folkskolstyrelsen, samt ledamot i BF:s lokalavdelning och Sanne hushållningsgille.

Karl Johansson Bergeröd v.orf i nykterhetsnämnden, samt ledamot i taxering familjebidrag snämnden och i pensionsnämnden.

Johan Josefsson Ryr ledamot av folkskolstyrelsen, hästhyrare, pensionsnämnden, taxeringsnämnden, skiftesgodman, kommun ordf. i Sanne kommun samt ledamot och kassör i BF:s och ordf. i RLF:s lokalavdelning.

Uno Andreasson Lunden ledamot i Bibliotekstyrelsen.

Evert Byding Kåtebol ledamot i kommun och taxeringsnämnden, ordf. valnämnden, ledamot av Sunnervikens vägnämnd.

Vera Byding Kåtebol ordförande i hemhjälp snämnden

Karl Johansson Stenarsbön v. ordförande i nykterhetsnämnden, ledamot i taxeringsnämnden, familjebidrag snämnden, och ledamot i pensionsnämnden i Sanne.

Verner Johansson ledamot i pensionsnämnden och skolorådet

Albert Johansson Bergeröd ledamot i folkskolestyrelsen

Evert Johansson Kåtebol Ledamot i civilförsvarsnämnden

Hulda Johansson Kåtebol ledamot i barnavårdsnämnden, tandvårdsnämnden, och skolbiblioteksstyrelsen, sekreterare i Röda Korsets lokalkrets sedan 1940

Frans Johansson murare ledamot i arbetsledarnämnden

Holger Sandblom Bergeröd hemmansägare ledamot i hästuthyrarnämnden, ordförande i Sanne hushållsgille

Carl Sandblom Bergeröd, Ledamot i folkskolestyrelsen, Styrelseledamot i Dingleortens mejeriförening, och ordf. I BF:s lokalavdelning.

Kåtbolsfestplats



Kåtebols dansbana bildades 1953, Bönderna i Sanne som hade skog skänkte stockar som sågades till virke och så började bygget, Orten befolkning fick teckna sig till andelar i föreningen Stickare och hela bygden hjälp till.
Det har drivits ideellt hela tiden.
Det är fortfarande fester där varje år



Utsikten vid banan



Tårta vid 50-årsjubileumet

Känd konstnär

Vi har även en känd konstnär Ragnar Sandberg född 2 feb.1902 i Kåtebol, han var yngst av 4 syskon. Föräldrarna var Alfred Sandberg och Johanna Schagerholm 9 april 1904 flyttade familjen till Ljungskile

Han dog 19 september 1972 i Stockholm

Pappan kom Pjexeröd och mamman från Gesäter

Annat

11 okt 1878 var det hundskatt på 1 kr och 50 öre som skulle gå till kommunalkassan.

Omkring 1923-24 köpte Jacob Magnusson Stuveröd en fabriksny T- Ford Med fast hytt och elektrisk självstart. Vid denna tiden ingick inte självstart som standard hos Ford, men kunde erhållas mot penningtillägg Inköpspriset av denna bil sades vara 1400 kr

Södra Sanne

Heden: Sandblom

Näbban:

Vattneröd:

Bergeröd: Sandblom Johan Sandblom köpte Bergeröd 1914, då han kom ifrån Amerika där han varit i 7 år och vaskat guld, född 1891 död 1942 gifte sej med Agnes Olsson 1914, dom fick 12 barn. Holger övertog gården och hade stuteri och ägde även kvarnen i Hedekas. Nu äger Roger gården.

Det har funnits ett tegelbruk på udden Bergvik där de gjorde tegelpannor och även tegelsten på en panna de hittat stod det 1850 så då var den i bruk, man när den slutade är oklart.

Sjöstugan:

Bergeröd var affär fram till 1997, Britta Hansson ägde affären det sista. Affären i Bergeröd byggdes 1898 och ägdes av sömmerskan Elisabet (Betty) Andreasdotter född 1859 och maken hans Edvin Olausson född 1864 de startade även en filial i Bråröd i Krokstad där Bettys bror Carl Otto Svahn var föreståndare

Borgåseberget där det stod en strid mellan Svenskar och norskar

Gisslebo: Dammen: Tjäckepål grotta: finns mer om någon vill läsa

Hällevad, Mabroten, Skogen Hultane

Ed: från 1623 har gården gått i arv, ej i rakt nedstegande led men ej gått ur släkten. Nuvarande ägare är Åke Jacobsson och Anita.

Småskolan på Ed: stängdes 1954, 1-3 klasser dom blev inskrivna på Ed men fick börja i Kåtebols skola. Folkskolan byggdes 1877 stängdes 1954. Samma ritning på Ed som Kåtebol

Kullen Ulkeröda gård och Minigården.

Brörkebo; där det var växel för Södra Sanne fram till 30 november 1960.

Strömmen: Sanne kraftbolag se tidigare.

Stuveröd:

Stensberg, Åsneröd, Vassbotten: har varit i släkten från far till son sedan 1723, så nu är det 8 generationer.

Prästbol: har kyrkan ägt

Prästgården, Kleva, Prästtorp

Skogen, Gillanda, Nyböle, Parken, Kåröd och Hallan

Stenarsbön: 5 ställen Min farmor och farfar köpte det 1905 hade jordbruk och flyttade handelsaffär från Pjexeröd hit.

Simon har en sten uppkallad efter sig. Var född i Kåröd har mer om någon vill läsa

Kittelseröd: 3 ställen

Björnebön:

Kåtebol: folkskolan, lades ner 1954, Gamla folkskolan i Sanne, en på Ed och en i Kåtebol, byggdes av samma ritning färdiga 1877 stängdes 1954

Kultane:

Björkebräcke: Nytorp

Ryr, Lersäter där Göde Jonsson var född 1650 det första som är registrerat är från 1794 och stor släkt kom därifrån sedan har släkten ägt gården fram till för några år sedan.

Klubungeröd, Toröd, Snyggeröd,

Pjexeröd: affär och växel Norra Sanne

Text: Gunilla Lindskog